

також було знеструмлено 11 сіл у Свалявському, 8 сіл у Великоберезнянському та 5 сіл у Перечинському районах [6].

Список використаних джерел:

1. Гребенюк Н. П., Татарчук О.П., Корж Т.В. Динаміка частоти небезпечних та стихійних явищ в Україні в період глобального потепління // Географічна освіта і наука в Україні. – КНУ ім. Т.Г. Шевченка, 2003. – С. 116-117.
2. Щербань І., Бабіченко В., Ніколаєва Н., Рудишина С. Дуже сильні снігопади в Україні забостанне двадцятиріччя // Україна: географічні проблеми сталого розвитку. – Т. III. – К.:Обрії, 2004. – С. 301-303.
3. Балабух В.О., Лавриненко О.М. Регіональні особливості розподілу небезпечних і стихійних конвективних явищ погоди при переміщенні на Україну циклонів і фронтів з північною складовою наприкінці ХХ століття // Матеріали міжнародної конференції «Гідрометеорологія і охорона навколишнього середовища – 2002». Ч. 1. – Одеса, 2003. – С. 31-36.
4. Матеріали Закарпатського обласного центру з гідрометеорології за 2017 рік.
5. За матеріалами сайту <http://www.carpathia.gov.ua>.
6. За матеріалами сайту <http://uzhgorod.in/ua/novini/2017>.
7. За матеріалами сайту http://www.met.hu/idojaras/aktualis_idojaras/front/.

Волчок Я.А.

вчитель географії,

Криворізький Центрально-Міський ліцей

Шипунова В.О.

кандидат географічних наук, доцент,

Криворізький державний педагогічний університет

МОНІТОРИНГ ЗМІН АТМОСФЕРНИХ ОПАДІВ НА ТЕРИТОРІЇ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (2011 – 2015 РР.)

Процес глобального потепління впливає на всі характеристики клімату, в тому числі на кількість атмосферних опадів, їх розподіл за сезонами. Атмосферні опади визначають формування водних ресурсів території: живлять підземні води, формують поверхневий стік. Тому питання вивчення змін атмосферних опадів на території Дніпропетровщини має важливе значення.

Мета роботи: дослідити закономірності і тенденції змін атмосферних опадів на території Дніпропетровської області за 2011–2015 рр.; їх розподіл за роками та сезонами.

Об'єктом дослідження стали атмосферні опади Дніпропетровщини. На основі джерела [3] нами було пораховано дані місячної та річної кількості опадів, їх розподіл за сезонами. Також було розраховано кількість днів з опадами за місяці та роки.

В Дніпропетровській області працюють 9 метеостанцій. Область належить до посушливих районів України. Тут панує помірно-континентальний клімат зі спекотним посушливим літом та помірно м'якою зимою з частими відлигами.

Протягом ХХ ст. середня річна кількість опадів на Дніпропетровщині становила 480 мм. Але у просторовому розподілі спостерігаються суттєві відмінності: максимальні значення середніх річних опадів, що перевищують 520 мм, спостерігаються у східних (Покровський, Петропавлівський, Межівський) районах та у північній частині Магдалинівського району. На території Дніпропетровського та Павлоградського районів, західній половині Васильківського, південній Новомосковського та на територіях районів, землі яких розташовані по долині Дніпра на північний захід від міста Дніпро, випадає у середньому 480–500 мм опадів на рік. Мінімальні значення середніх річних опадів 445–460 мм спостерігаються на територіях Криворізького, Широківського, Апостолівського і у південних частинах Нікопольського та Томаківського районів. У центральних районах правобережжя середні річні значення опадів становлять 460–480 мм [1].

За період 2011–2015рр. річна кількість опадів за роками суттєво змінювалася. Так, найбільша кількість 845,6 мм зафіксована в 2012 році на метеостанції Синельникове, а найменша – 371.2 мм в 2011 році в Кривому Розі (Табл. 1).

Таблиця 1

**Абсолютний річний максимум і мінімум опадів по метеостанціям
Дніпропетровської області (2011–2015 рр.)**

Метеостанція	Абсолютний максимум		Абсолютний мінімум		Амплітуда
	Кількість опадів, мм	Рік	Кількість опадів, мм	Рік	
Губиниха	769.8	2012	451.5	2014	318.3
Дніпропетровськ	794.2	2012	503	2015	291.2
Комісарівка	774.6	2015	419.4	2014	355.2
Кривий Ріг	586.4	2013	371.2	2011	215.2
Лошкарівка	697.9	2013	403.2	2014	294.7
Нікополь	625.1	2012	451.5	2014	173.6
Павлоград	756.8	2012	487	2014	269.8
Синельникове	845.6	2012	514.2	2014	331.4
Чаплине	720.1	2015	517	2014	203.1

Розроблено авторами за даними [3]

В завдання дослідження входило порівняння суми опадів за 2011–2015 рр. із багаторічною нормою, щоб з'ясувати тенденції змін клімату області.

В 2011 році найменша кількість опадів в межах області випала в Кривому Розі (371 мм, при нормі – 483 мм). Це єдина метеостанція, кількість опадів на якій не досягла значення багаторічної норми. На метеостанціях Нікополя, Павлограду, Лошкарівки та Губинихи показники отриманих опадів були близьким до норми, в загальному розподілі опадів по території це середні значення. Максимальна кількість опадів, яка значно перевищила значення

норми, випала в районі метеостанцій Синельникове, Дніпро (Дніпропетровськ), Комісарівка та Чаплине.

У 2012 році кількість опадів по всіх метеостанціям перевищила багаторічні норми. У просторі опади розподілилися так: менша кількість опадів випала в межах Правобережної частини Дніпропетровщини, дещо вищі значення спостерігались на метеостанціях Лівобережжя.

Для більшості метеостанцій річна кількість опадів в 2013 році набула значення близько 550-600 мм (Губиниха, Кривий Ріг, Дніпро, Нікополь, Синельникове). Найбільше опадів випало на метеостанціях: Павлоград, Комісарівка, Чаплине та Лошкарівка.

У 2014 році річна кількість опадів змінювалась від 403 мм в Лошкарівці до 517 мм в Чаплине, винятком стало м. Дніпро із значенням в 636 мм/рік. Для 7 метеостанцій з 9-ти цей рік став найпосушливішим за досліджуваний період.

В 2015 році мінімальні значення спостерігались в Кривому Розі, Дніпро (значення опадів були нижче багаторічної норми), а максимальні – в Комісарівці, Синельниковому, Павлограді та Чаплине. В цьому році були зареєстровані максимальні показники кількості опадів за досліджуваний період в Комісарівці та Чаплине.

На всіх метеостанціях Дніпропетровщини за досліджуваний період показники річної кількості опадів майже щорічно перевищували значення багаторічної норми.

За сезонами. Згідно багаторічних показників, максимальна кількість опадів спостерігається у літній період (29-33%), дещо нижчі значення характеризують інші сезони (20-27 %). Спостереження за опадами в період 2011–2015 рр. виявило тенденцію до значного збільшення долі літніх опадів: частка від загальної суми опадів досягла значення 52%. Відповідно частка зимових, весняних та осінніх опадів значно скоротилася. Особливістю 2015 року став весняний максимум опадів на всіх метеостанціях Дніпропетровщини.

В великих промислових центрах, а саме в містах Дніпро і Кривий Ріг в 2011 році частка літніх та зимових опадів зрівнялась, що є аномальним явищем. Протягом 2012–2015 років опади розподілялися за сезонами майже рівномірно. Зниження різниці сезонності випадання опадів в промислових центрах є наслідком формування в межах міст особливих кліматичних умов.

Протягом досліджуваного періоду в межах Дніпропетровської області мінімальна кількість опадів випала в осінній період. Згідно багаторічних показників для території Правобережної Дніпропетровщини (Комісарівка, Кривий Ріг, Лошкарівка, Нікополь), мінімум опадів припадає на осінній період, а для Лівобережної – на осінній та весняний. Така структура річного ходу опадів сприяє виникненню посушливих явищ у весняний та осінній сезони.

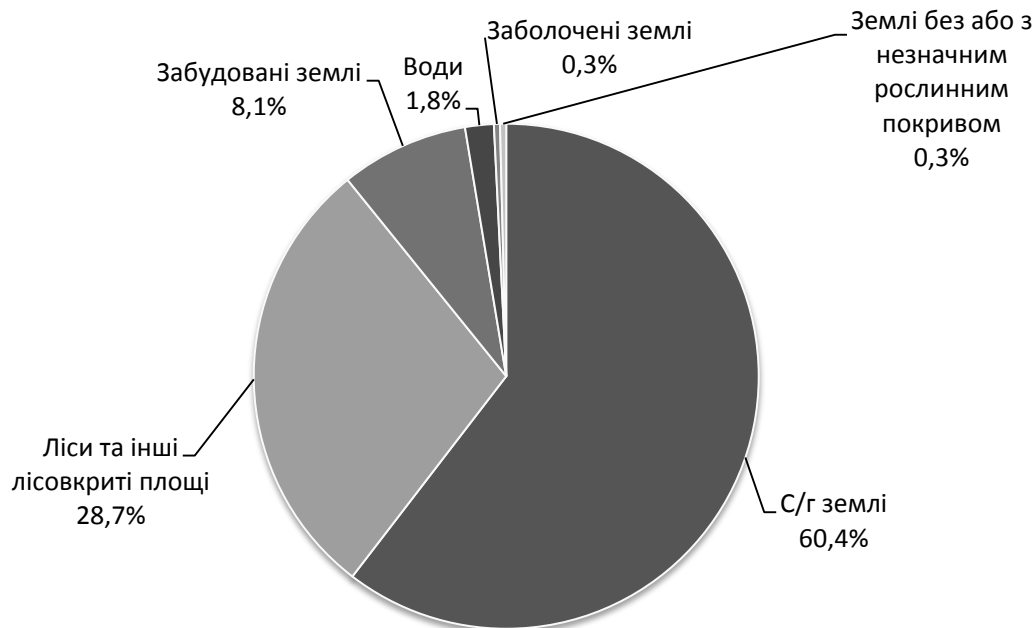
У 2011–2015 роках на території Дніпропетровської області спостерігається тенденція до збільшення кількості атмосферних опадів порівняно з багаторічною нормою. Середня річна кількість опадів суттєво змінюється за роками. У 2012, 2013 та 2015рр. кількість опадів перевищувала багаторічну норму для більшості метеостанцій області. 2014 р. був найпосушливішим за цей період. Відбулися зміни і в сезонному розподілі опадів.

Список використаних джерел:

1. Горб.А.С., Дук Н. М. Клімат Дніпропетровської області. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2006. – 204 с.
2. Паранько І.С., Казаков В.Л., Калініченко О.О., Коцюрuba В.В., Остапчук І.О., Савосько В.М., Шипунова В.О., Ярков С.В. Фізична географія Криворіжжя: монографічна навчальна книга. – Кривий Ріг: Вид. Р.А. Козлов, 2015. – 272 с.
3. Погода и климат. Архив погоды / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pogodaiklimat.ru>

Головачко А.В.*студентка,**Ужгородський національний університет***ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ**

Земельні ресурси – це сільськогосподарські землі та інші земельні ділянки, які використовуються або можуть бути використаними при сучасному рівні розвитку продуктивних сил суспільства в різних галузях діяльності людини [1]. Загальна площа земель Ужгородського адміністративного району становить 86976 га. За функціональним використанням земельний фонд Ужгородського району охоплює: сільськогосподарські землі 52573,82 га (60,4%); ліси та інші лісовкриті площі 25017,36 га (28,7 %); забудовані землі 7132,68 га (8,1%); води 1598,96 га (1,8%); заболочені землі 337,53 га (0,3%); землі без або з незначним рослинним покривом 341,79 га (0,3%) (див. рис. 1).

Рис. 1. Структура земельного фонду Ужгородського району

Джерело: [2]